

Blaho Uhlár donaha

11.12.2012 Lidové noviny str. 8 Kultura

JANA MACHALICKÁ

VYROZUMĚNÍ

O víkendu se v pražském Divadle Archa představila divadelní alternativa ze Slovenska – nová i stará. V rámci minipřehlídky Nová dráma bylo díky Divadelnímu ústavu v Bratislavě možné vidět dva nezávislé soubory SkRAT a Potoň. Oba vznikly v roce 2000, čili v době, kdy ze světa zmizela Stoka, první a neopakovatelný výhonek slovenské alternativní scény. VArše také nechyběl její otec zakladatel režisér Blaho Uhlár, jinak též guru, martyr, poslední romantik, cynik, klaun, provokatér a kdoví co ještě. A přivezl jeden ze svých posledních projektů Pokus (v hledání spirituality), který realizoval se sdružením S. T. O. K. A. V něm originálně kombinuje divadlo a film, přičemž divadlo je tu redukováno na několik přesně „vestavěných scén“ (výborný je milostný dialog, který je zdvojovaný svou hlasově zdeformovanou podobou). Tím hlavním je dokument, který Blaho natočil o sobě a o divadle, které často dělal v podmínkách, při kterých by řada jiných vzala do zaječích. A snaží se též rekapitulovat, proč o Stoku přišel.

Je to autoportrét svého druhu, v kterém se tvůrce šklebí nejen sám na sebe, ale se sžíravou ironií a zábavným cynismem komentuje svět kolem sebe. Udělat to kdokoliv jiný, bude to vypadat jako póza, Uhlár je ale autentický, ať už se svléká donaha, ukazuje se ve svém „holobytu“ a nutí jiné, aby řekli na kameru, co se jim příliš nechce. Uhlár není patetický bojovník proti státem řízeným a placeným divadlům, pouze předkládá nepříjemné pravdy. A jednou z nich je i zpráva, že kdo koná z přesvědčení a jde mu o věc, často nedopadá nejlépe. Jeden z nejlepších momentů dokumentu–Uhlár kráčí zdevastovaným bratislavským areálem a povídá si: „Pôjdem krivo, nájdem pivo. Pôjdem rovno, nájdem hovno. Ale kde, kde nájdem duchovno?“ Další švenk na zničené budovy. „Je toto duchovno? Môže byť toto duchovno? Duchhovno? Knihovno?“ Vchází do domu, kde žije, na dveřích je nálepka s logem banky, Uhlár výsměšně přečte její jméno a zmizí. Anebo když kamera rychle snímá reklamní poutače. Uhlár prostě má výtečný smysl pro detail a v tom, jak z tříště skládat nový obraz, je přímo virtuózní. A navzdory proklamovanému cynismu je i po letech stále stejný idealista, buřič a romantik.